

Sleepzz® anti-snurk keelspray en lipoid- pneumonie – Update March 2019

Inleiding

Bijwerkingencentrum Lareb heeft recent een ernstige melding ontvangen van longklachten na gebruik van Sleepzz® anti-snurk keelspray. Deze keelspray is geen geregistreerd geneesmiddel maar een vrij verkrijgbaar Warenwetproduct.

Snurken is een geluid dat wordt geproduceerd door vibratie van de zachte weefsels van de bovenste luchtwegen tijdens de slaap. Het komt vaak voor, bij 44 procent van de mannen en 28 procent van de vrouwen tussen 30 en 60 jaar [1].

Snurken is een aanwijzing voor een verhoogde weerstand van de bovenste luchtwegen en kan samen hangen met aandoeningen die de bovenste luchtwegen vernauwen, waaronder overgewicht, verstopte neus, anatomische afwijkingen, hypothyreoïdie en vergrote keelamandelen. Snurken kan ook wijzen op de aanwezigheid van obstructieve slaapapneu [2].

De meest effectieve, maar ook meest ingrijpende behandeling in uitzonderlijke gevallen is het operatief verwijderen van het grootste deel van de huig en het zachte gehemelte. Er zijn ook niet-operatieve mogelijkheden om snurken tegen te gaan. De bekendste is een plaatje van kunststof materiaal dat 's nachts in de mond over de tanden wordt geplaatst. Dit houdt de onderkaak naar voren tijdens de slaap [3]. Daarnaast zijn verschillende (alternatieve) middelen op de markt waarvan verondersteld wordt dat deze helpen snurken te verminderen of te voorkomen, zoals bijvoorbeeld snurkbeugel, snurkpleisters en antismurk sprays [4].

Melding

Bijwerkingen centrum Lareb heeft in juni 2018 één ernstige melding ontvangen van klachten ontstaan na het gebruik van de anti-snurk keelspray, gemeld door een medisch specialist. Het betreft een voorheen fitte man van 61-70 jaar die 1 maand lang Sleepzz® anti-snurk keelspray gebruikte en geleidelijk het beeld van interstitiële fibrose ontwikkelde. Hij werd opgenomen in het ziekenhuis. Daar werd de diagnose lipoid-pneumonie gesteld. Er was sprake van een ernstige longdiffusie stoornis. De longperfusie van de patiënt was op het moment van de melding nog maar 40%. De patiënt was nog onder behandeling en zijn longfunctie werd gemonitord. De patiënt gebruikte geen medicatie.

Begin februari 2019 ontving Lareb nader bericht over de patiënt uit deze casus. De patiënt is inmiddels verwezen naar een academisch ziekenhuis voor nadere diagnostiek. Zijn huidige behandelaar heeft ons bericht dat er een andere aandoening is gediagnostiseerd die verantwoordelijk kan zijn voor de klachten van de patiënt.

Productinformatie

Volgens de gebruiksaanwijzing van de Sleepzz® anti-snurk keelspray moet de gebruiker voor het slapen gaan 4-5 x tegen de bovenkant achterin de mond en op de huig sprayen. Het hoofd moet achterover houden worden en de vloeistof mag pas na 20 seconden doorgeslikt worden. Er wordt geadviseerd om flesje goed te schudden en na toediening niet meer te eten of drinken. Aanbevolen dagelijkse dosering mag niet overschrijden worden [5]. Er staat geen waarschuwing dat product niet geïnhaleerd mag worden.

Anti-snurk keelspray merk Sleepzz® bevat per aanbevolen dosering van 5x sprayen [5]:

Vitamine E 1.67 mg 16.7% ADH

Vitamine B6 1.00 mg 50.0% ADH

EPA Complex 0.033 mg

Overige ingrediënten zijn: gezuiverd water, glycerol, olijfolie, zonnebloemolie, amandelolie, sesamolie, pepermuntolie, eucalyptusolie, tea tree olie, pepermunt, eucalyptus, additieven:

E433, E415, E300 en E200.

Literatuur

Lipoid-pneumonie is een zeldzame vorm van longontsteking veroorzaakt door inademing of aspiratie van vet bevattende stoffen zoals vaseline, minerale oliën, bepaalde laxemiddelen. Het presenteert zich meestal met een sluipend begin, lijkend op de andere interstitiële ziektebeelden. In zeldzame gevallen kent het een acuut beloop, vooral wanneer de blootstelling aan vetstof groot is. Radiologische bevindingen zijn divers en kunnen verward worden met carcinoom, acute of chronische pneumonie, het acute respiratory distress syndrome (ARDS) of een gelokaliseerd granuloom. Pathofysiologisch is lipoid-pneumonie een chronische lichaamsreactie op het vreemd stof die wordt gekenmerkt door met lipiden beladen macrofagen in sputum. Dit kan met bronchoalveolaire lavage (BAL) of door de fijne naaldaspiratiecytologie / biopsie van de longlaesie aangetoond worden [6]. In de literatuur zijn diverse vermeldingen van exogene lipoid- pneumonie na (onbedoelde) aspiratie van oliën. Berucht is paraffine olie dat in het verleden veel gebruikt werd als laxans [7], maar er zijn ook case-reports van lipoid-pneumonie door de aspiratie van andere oliën zoals koolzaadolie [8], sproeismeermiddel tegen pijnlijke rug-en nekspieren [9] en sesamolie [10]. Er is geen case-report gevonden over lipoid-pneumonie bij het gebruik van een anti-snurk spray.

Discussie en conclusie

In de literatuur is er geen wetenschappelijk bewijs te vinden voor de effectiviteit van lokaal toegepaste sprays bij de behandeling van snurken [11]. Anti-snurk keelspray Sleepzz[®] is een vrij verkrijgbaar preparaat dat wordt gebruikt ter voorkoming/vermindering van snurken. Het bevat diverse olieachtige stoffen zoals eicosapentaeenzuur complex (EPA), vitamine E, glycerol, olijf -, zonnebloem-, amandel- en sesamolie. Door voor het slapen gaan achter in de keel te sprayen zou het aangebrachte olielaagje vibraties van de huid achter in de keel tegengaan. De bijsluiter van anti-snurk keelspray Sleepzz[®] bevat geen informatie over mogelijke bijwerkingen [5]. Echter, onze case-report beschrijft een voorheen fitte man die na het gebruik van Sleepzz[®] anti-snurk keelspray een ernstige longaandoening ontwikkelde. Het is niet duidelijk hoe het middel precies gebruikt was. In de gebruiksaanwijzing is er geen waarschuwing dat de vernevelde stof niet geïnhaleerd mag worden. Het kan niet uitgesloten worden dat het middel geaspireerd is terwijl het middel wel juist volgens de gebruiksaanwijzing gebruikt werd. De vloeistof achter in de keel te sprayen en vervolgens 20 seconden in de mond vasthouden met de hoofd achterover kan mogelijk leiden tot aspiratie. Zoals hierboven beschreven, zijn er diverse case- reports die het ontstaan van lipoid- pneumonie na aspiratie van oliën beschrijven [7,8,9,10]. Een relatie tussen de lipoid-pneumonie en het gebruik van anti-snurk Sleepzz[®] keelspray is daarom zeer aannemelijk.

Consumenten worden onvoldoende gewaarschuwd voor dit risico. In het geval van Sleepzz[®] anti-snurk keelspray ontbreekt in de productinformatie een waarschuwing voor inhalatie en/of aspiratie. Op de markt zijn meerdere merken van anti-snurk sprays verkrijgbaar. Het kan niet uitgesloten worden dat ook bij andere soortgelijke producten met olieachtige bestanddelen longklachten kunnen optreden.

Bronnen:

1. Young T, Palta M, Dempsey J, Skatrud J, Weber S, Badr S, The occurrence of sleep-disordered breathing among middle-aged adults, N Engl J Med. 1993;328(17):1230
2. UpToDate via https://www.uptodate.com/contents/snoring-in-adults?search=snoring&source=search_result&selectedTitle=1~136&usage_type=default&display_rank=1) geraadpleegd 27-08-2018
3. <https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/Publicaties/106166/Aandoeningen-KNO-Snurken>, geraadpleegd 13-08-2018
4. <https://www.gezondheidsplein.nl/dossiers/wat-te-doen-tegen-snurken/snurken-verhelpen/middel-tegen-snurken-van-anti-snurk-spray-tot-snurkbeugel/item115149>, geraadpleegd 13-08-2018
5. <http://sleepzz.nl/producten/anti-snurk-keelspray/>, geraadpleegd 27-08-2018
6. Lipoid pneumonia: an uncommon entity., Khilnani GC1, Hadda V, Indian J Med Sci. 2009 Oct;63(10):474-80.
7. Exogenous lipid pneumonia: a retrospective multicentre study of 44 cases in France, Gondouin A1, Manzoni P, Ranfaing E, Brun J, Cadranet J, Sadoun D, Cordier JF, Depierre A, Dalphin JC, Eur Respir J. 1996 Jul;9(7):1463-9
8. Exogenous lipid pneumonia after occupational rapeseed oil inhalation, Kunze P., Zentralbl Allg Pathol. 1985;130(5):429-33.
9. Exogenous lipid pneumonia due to inhalation of spray lubricant (WD-40 lung), Glynn KP1, Gale N, Chest. 1990 May;97(5):1265-6.
10. Exogenous lipid pneumonia caused by repeated sesame oil pulling: a report of two cases, Kuroyama M1,2, Kagawa H3, Kitada S4, Maekura R5, Mori M6, Hirano H7, BMC Pulm Med. 2015 Oct 30;15:135. doi: 10.1186/s12890-015-0134-8
11. Michaelson PG, Mair EA, Popular snore aids: do they work?, Otolaryngol Head Neck Surg. 2004;130(6):649.

This signal was updated on March 19 2019. It is possible that in the meantime other information became available.